

ECOGAINS SYNPUNKTER INFÖR SVERIGES NBSAP, 2023-08-11

Ecogain lämnar härmed företagets synpunkter på Naturvårdsverkets regeringsuppdrag med Sveriges NBSAP - den nationella strategin och handlingsplanen gällande CBD.

Ecogains synpunkter på NBSAP har tagit stöd i kommentarer och åsikter som lämnats av företagsnätverket Business@Biodiversity Sweden, rekommendationer från den internationella organisationen Business for Nature, svenska WWF:s inspel på NBSAP samt synpunkter från Ecogains 80-talet medarbetare, många med lång erfarenhet av att arbeta med naturfrågor och mer specifikt, biologisk mångfald.

Ecogain vill vidare förklara att synpunkterna bygger på den erfarenhet som finns inom företaget av att arbeta specifikt med näringslivets förändringskraft.

Genomförande av GBF (Global Biodiversity Framework) kräver en transformativ och genomgripande samhällsomställning. Vi vill därför inledningsvis understryka vikten av att Sveriges NBSAP är i linje med, omfattar alla delar av och motsvarar ambitionen i de globala målen i GBF och tillsammans adderar upp till det övergripande målet att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald. Detta måste utgöra utgångspunkten för Sveriges nationella plan och strategi. Det innebär att alla delar av regeringen och hela samhället måste vara delaktiga i och bidra till genomförandet.

Rekommendation 1 – Ge plats för näringslivets och finansindustrins potentialer

Att ta itu med krisen med biologisk mångfald kräver en strategi för hela samhället, och den privata sektorn har en avgörande roll att spela. Företag

och finansiella organisationer kommer att förväntas minska negativa och öka positiva effekter på naturen i linje med GBF:s uppdrag att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald till 2030. De offentliga medlen räcker uppenbarligen inte för restaureringen och skyddet av naturen, vare sig i Sverige eller i andra delar av världen.

Inom näringsliv och finanssektor finns både handlingskraft, snabb beslutsförmåga och finansiell styrka. Företag måste därför omdefiniera sina strategier och omvandla sin verksamhet för att på relevanta sätt bidra till en naturpositiv framtid.

Förslaget till NBSAP återspeglar inte denna potential. Vi uppfattar att det beror på att CBD i sitt genomförande snarare pekar på helt andra intressenters betydelse, såsom ideella organisationer och ursprungsfolk. Nästa version av NBSAP behöver tydligare identifiera potentialen med att involvera och ställa om näringslivet.

Ovan skulle kunna genomföras genom att i introduktionen av nästa version av NBSAP inkludera ett avsnitt om vikten av att näringslivet och finansvärlden, bland andra intressenter, deltar fullt ut i genomförandet av GBF:s mål. Vi vet att detta skulle få positivt gensvar bland företagen.

Rekommendation 2 – Baslinjeanalys

Vi ser givetvis positivt på att NBSAP har ett fokus på forskning som stöd för att precisera kunskapsglappet. Vi vill dock peka på behovet att initiera en nationell baslinjeanalys avseende näringslivet och biologisk mångfald. Att förstå landets kontextspecifika situation är det första steget för att säkerställa ett effektivt bidrag från den breda sektorn av företag. För flera av aspekterna som NBSAP berör saknas beskrivningar av vad som är status idag.

Företag som har sin väsentliga påverkan i direkt verksamhet på marken i Sverige respektive företag som har sin väsentliga påverkan genom värdekedjor i helt andra delar av världen verkar i helt olika kontexter i förhållande till biologisk mångfald. Denna kontextuella variation behöver beaktas tydligare än i förslaget till NBSAP. En av förbättringspotentialerna är att tillföra ett värdekedjeperspektiv. Svenska företag och konsumenter har

en viktig roll i den påverkan som sker även utanför landets gränser, och det perspektivet behöver belysas. En baslinjeanalys skulle också kunna stödja att NBSAP kan precisera vad som är just vårt lands största utmaning inom biodiversitet. Det saknas idag.

Eftersom näringslivets bidrag till förlusterna av biologisk mångfald, och samtidigt näringslivets potentialer att ställa om, är till stora delar outforskade områden inom svensk förvaltning, menar vi att baslinjeanalysen är nödvändig som grund för att lägga planen för omställningen. En sådan baslinjeanalys borde också innefatta en översyn av befintliga regler, lagar, policyer och program som är relevanta för företag och finansindustri avseende biologisk mångfald. Analysen bör identifiera politiska luckor inom lagstiftning och incitament liksom policyer och mål som är i strid med naturpositiva resultat.

Ett exempel på en aspekt som inte berörs i NBSAP är att de krafter som gör att vi som samhälle fortsätter urholka biologisk mångfald inte adresseras ur ett affärsperspektiv. Så länge det inte finns några kostnader förknippade med negativa externaliteter av affärer så kommer marknaden fortsätta styra i fel riktning. Här finns lärdomar att dra från klimatarbetet där koldioxidutsläpp i allt större grad internaliseras genom utsläppshandel och koldioxidskatter.

Det är också en rättviseaspekt för många företag som bryter ny mark inom hållbarhet att det också måste kosta att göra fel. Omställningen av näringslivet behöver bygga på att sådana gemensamma kostnader internaliseras i affärsmodellerna, så att de blir företagets ansvar. Vi konstaterar dock att det idag ofta är kostsamt för ett företag att skydda och restaurera naturen medan det i stället kan gå att tjäna pengar på att ta genvägar och skada naturen. Så länge ekonomin styr åt det håller blir det ingen massiv förändring. Det behövs således både ekonomiska styrmedel och en effektiv miljölagstiftning.

Baslinjeanalysen skulle både lägga grunden för nivån av politiska åtgärder som behövs, men också lyfta fram goda exempel och god praxis när det gäller företags åtaganden och åtgärder för naturen som sedan går att bygga vidare på.

Rekommendation 3 – Naturpolitiskt ramverk

Vi stödjer svenska WWF:s förslag om att upprätta ett svenskt Naturpolitiskt ramverk som inkluderar ett övergripande mål för biologisk mångfald och en ”Naturlag och Naturhandlingsplan”.

Förlust av biologisk mångfald är en utmaning för mänskligheten i nivå med klimatförändringen. Sverige har goda förutsättningar att adressera både klimat- och biodiversitetsutmaningarna på ett framgångsrikt sätt, och att ta på sig en ledartröja som i sin tur gynnar det svenska näringslivet och säkerställer att vi når de globala målen.

För klimatet finns ett klimatpolitiskt ramverk med av riksdagen antagna klimatmål, en klimatlag som reglerar formerna för en klimatpolitisk handlingsplan, samt ett klimatpolitiskt råd som granskar den förda politiken. Vi menar att ett motsvarande “naturpolitiskt ramverk” är relevant.

Beslutet på COP15 om GBF innebär att Sverige åtagit sig att bidra till att nå ramverkets globala mål med den övergripande missionen att ”stoppa och vända förlusten av den biologiska mångfalden till 2030”. Vi menar att målet har sådan dignitet att det bör fastställas av riksdagen. Det motsvarar den hantering och de beslut som regering och riksdag har fattat inom ramen för det klimatpolitiska ramverket.

NBSAP bör därför innehålla ett förslag om att riksdagen, på proposition från regeringen, bör besluta om ett Naturpolitiskt ramverk, inkl. ett övergripande mål för biologisk mångfald, en Naturlag som reglerar formerna för en Naturhandlingsplan och inrättandet av ett Naturpolitiskt råd, motsvarande det klimatpolitiska ramverket.

Vi menar vidare att den innevarande sommarens oväder i Sverige och Norge gör det allt tydligare att kostnaderna för samhället (liksom för försäkringsbolag och fastighetsägare) av att inte agera kan bli mycket stora. Det finns ett stort behov av att utveckla lösningar som adresserar både natur- och klimatfrågorna. Naturbaserade lösningar behöver bli en integrerad del av klimatanpassningen. Här finns en stor innovationspotential för svenska företag att dra nytta av på lång sikt.

Rekommendation 4 – Branschfärdplaner för biodiversitet

Vi understryker betydelsen av att regeringen stimulerar och understödjer att branscher över en stor bredd tar initiativ till branschvisa färdplaner avseende biodiversitet, så som skett inom ett 20-tal sektorer vad gäller klimat och fossilfritt. Det pågår diskussioner om sådana initiativ inom flera branscher, men förväntningarna att något liknande sker över en stor bredd av affärsmodeller, och utifrån biodiversitet, behöver förtydligas. Likaså behöver möjligheten till olika former av nationellt stöd för detta strategiska arbete övervägas.

Branschfärdplanerna bör innehålla specifika aktiviteter för att åtgärda de politiska luckorna som identifierats i baslinjeanalysen, såväl som progressiva mål mot 2030. Prioritet bör ges till att undvika eller minimera trycket på naturen, enligt IPBES fem största drivkrafter för naturförlust (förändrad användning av land- och vattenområden, resursutnyttjande, växthusgasutsläpp, andra föroreningar, invasiva arter), och enligt hänsynshierarkins tillämpning oavsett affärsmodell (undvika – minimera – restaurera – kompensera), för att vända förlusten av natur till 2030.

Branschfärdplanerna kommer att få de enskilda medlemsföretagen att successivt förändra sina affärsmodeller, till nytta för naturen. Nya branschfärdplaner kan ta lärdom av det framgångsrika initiativet *Mining with Nature* från svenska gruvbranschen.

Om det inte finns tillräckligt med tid för att utveckla branschfärdplaner med stöd av denna version av NBSAP, bör ett åtagande läggas om en tydlig tidslinje för att utveckla sådana färdplaner.

Rekommendation 5 – Samordningsmekanism mellan näringsliv, finansvärld och regering

Vi har understrukt att det är väsentligt att näringslivet involveras i utformningen och uppdateringen av NBSAP, och att det finns ett samarbete som stödjer utvecklingen av branschfärdplaner för biodiversitet.

NBSAP bör därför föreslå en samordningsmekanism mellan näringsliv, finanssektor och regering för att möjliggöra ett effektivt genomförande av målen avseende biodiversitet, sprida kompetens och goda exempel inom näringslivet och stödja leverans av näringslivets branschfärdplaner, enligt förslag ovan.

En sådan mekanism kan gärna vara en påbyggnad på företagsnätverket Business@Biodiversity Sweden, som Ecogain faciliterar. Ecogain menar att just detta nätverks framgång är en bra garant för att lyckas med en ny samordningsmekanism mellan näringsliv, finanssektor och regering i frågor som rör näringslivets roll i omställningen inom biodiversitet. Påbyggnaden skulle utgöra ett nytt offentligt-privat samarbete och dialog, till vilken representanter från andra intressentgrupper skulle bjudas in som observatörer för att säkerställa transparens och progress.

Ovan är exempel på ett område där vi menar att NBSAP visserligen innehåller bra mål och ambitioner, men inte synkas med offentliga resurser.

En samordningsmekanism skulle kunna adressera konkreta frågor som finns inom näringslivet idag. Här ett exempel på en fråga som lyfts av flera företag inom Business@Biodiversity Sweden: ”Var i naturlandskapet passar våra restaureringar in bäst, och vilka habitat är mest prioriterade?”. Flera medlemsföretag har också uttryckt att det idag saknas en gemensam, myndighetsstyrd portal för data om biodiversitet. Idag är sådana data utspridda och svåra att överblicka.

Rekommendation 6 – Incitament och konkurrens

Vi har understrukt betydelsen av att näringslivet ses som en potential för att nå målen för biodiversitet. Här kan vi inte nog understryka betydelsen av att i poliyer och incitament stödja utvecklingen av marknadsmässiga lösningar. Exempel på sådana strukturella behov är:

- Legala förändringar som krävs för att effektivt utveckla habitat banking och biokrediter, lösningar som i förlängningen skulle

effektivisera för näringslivet att förverkliga effektiv kompensation och investeringar i biodiversitet.

- Legala eller incitamentsmässiga förändringar som skulle göra att offentliga aktörer kan väga in biodiversitetsprestanda i offentliga upphandlingar.
- Förändringar av miljötillståndsprocesser för att premiera aktörer som är ”snåla” med natur, före dem som slösar med natur i sina exploateringar.
- Nya marknadsbaserade regelverk på EU-nivå som sätter ett pris på naturen, med klimatpolitiken (utsläppshandelssystemet och koldioxidskatter) som förebild.

NBSAP behöver adressera hur näringslivets omställning av affärsmodeller ska se ut för att lösningarna för biodiversitet ska internaliseras. Företagen behöver incitament att själva innovera lösningar. De som är föregångare och de med bra prestanda inom biodiversitet ska belönas med bättre affärer, inte tvärtom.

Samtidigt behöver det offentliga ha respekten att överlåta till näringslivet att forma lösningarna, medan det offentliga sätter de gemensamma spelreglerna. Betydelsen av lika spelregler för alla måste understrykas. För att marknadsmässiga lösningar för biodiversitet ska ta fart och göra verklig skillnad relativt målen behöver NBSAP därför peka på regeringens roll att stödja framväxten av legala och incitamentsmässiga strukturer för detta, samt på regeringens roll i att driva dessa frågor både nationellt och på EU-nivå. Investeringar i naturen kostar pengar för näringslivet, och då måste det finnas en *level playing field*, det vill säga konkurrensen ska inte snedvridas mellan olika europeiska länder, eller mellan företag. Det är rimligt att EU-länder går före och inte väntar på en global uppgörelse eftersom merparten av den internationella handeln sker på den inre marknaden.

Av dessa skäl behöver NBSAP understryka betydelsen av att regeringen engagerar sig mer – inte mindre - i de europeiska ramverk som gäller dels den inre marknaden, dels skyddet av naturen. Samma villkor ska gälla alla europeiska företag.

Rekommendation 7 – Plan för finansiell transformering

Mål 14 i GBF (Goal D and Target 14) lägger fast ett tydligt åtagande att anpassa offentliga och privata finansiella flöden till det nya GBF-ramverket. En sådan anpassning är central för ett framgångsrikt genomförande, genom att öka naturpositiva finansiella flöden, och minska finansiella flöden som skadar biologisk mångfald.

För att ge effekt till dessa mål bör NBSAP innehålla följande steg:

- Krav på finansinstitut att publicera planer på hur de minskar sin negativa och ökar sin positiva påverkan på biologisk mångfald.
- Integrera naturrelaterade risker vid sidan av klimatrelaterade risker i regelverk för finansiella institutioner.
- Gör det möjligt för Riksbanken och Finansinspektionen att spela en roll i utformningen av åtgärder inom den privata finanssektorn.
- Utveckla ekonomiska incitament för företag och finansindustri att införliva naturen i sitt beslutsfattande.

Rekommendation 8 – Genomförbarhet och genomförande

NBSAP innehåller många bra mål och ambitioner, men detta behöver synkas med offentliga resurser för att stödja transformationen, både i form av offentlig finansiering, det offentligas support till företagen, datasamling, dataåtkomst och uppföljning. Vi menar att NBSAP lite för mycket präglas av att ”hur:et” saknas, och att det därför finns en risk att den snarare kan uppfattas som en önskelista. Det saknas belägg för att större informationskampanjer - såsom föreslås i NBSAP - kan leda till den nödvändiga transformationen av samhället och ekonomin. Likaså menar vi att målen kan preciseras tydligare och bli mer mätbara än vad som är fallet nu.

När det gäller genomförande vill vi skicka med några konkreta inspel om bevarandearbetet i Sverige som vi ser som fortsatt mycket prioriterade och därför viktiga delar av en svensk NBSAP:

- Utvidgning och förbättring av det befintliga nätverket av naturskyddade områden, liksom identifiering och skydd av värdefulla områden utanför det befintliga nätverket.
- Åtgärder för skydd av hotade arter och deras livsmiljöer, liksom restaurering och nyskapande av livsmiljöer.
- Utveckling av naturvänliga metoder i vardagslandskapet (dvs. utanför skyddade områden) som tar hänsyn till biologisk mångfald inom jordbruk, skogsbruk och fiske, samt metoder för att minimera negativa effekter av exploatering.

Slutligen vill vi understryka vikten av att NBSAP adresserar betydelsen av att öka allmänhetens medvetenhet om vikten av biologisk mångfald, både ur bevarandesynpunkt och ur aspekten att upprätthålla ett gott mänskligt liv.

Tiden för synpunkter

Vi vill kommentera att tiden för synpunkter på förslaget till NBSAP inte har varit ändamålsenlig för att möjliggöra ett brett engagemang från näringslivet, dvs. när tidsfönstret för att lämna synpunkter blev under sommaren 2023. Vi vill uppmärksamma Naturvårdsverket på att många av de potentiella näringslivsaktörer som kunde behandlat förslaget på en strategisk nivå, t ex i företagsledningen, har beslutsvägar som inte medgett detta på grund av tidplanen. Detta har vi underrättats om från flera av medlemmarna i företagsnätverket [Business@Biodiversity Sweden](mailto:Business@BiodiversitySweden).

Om Ecogain

Ecogain är ett svenskt ledande kunskapsföretag inom biodiversitet och hållbar klimatomställning. Vi stödjer stora aktörer inom näringsliv och offentlighet att nå framgångar genom att ställa om sin mark- och

vattenanvändning, sina värdekedjor och sina investeringar mot planetär hållbarhet.

Vi är ett konsultföretag och vi bygger vår kundpassion på övertygelsen om de långsiktiga affärsfördelarna med att verka för en levande planet.

Bevarande, hållbart nyttjande och rättvis fördelning av den biologiska mångfalden och dess nyttor kommer vara fundamentala för framgång, välbefinnande och goda affärer i en föränderlig värld.

Ecogain äger och faciliterar företagsnätverket Business@Biodiversity Sweden, som samlar drygt 30 storföretag och branschorganisationer kring frågor om biodiversitet och dess affärsrelevans. Nätverket har tidigare i sommar lämnat sina synpunkter på NBSAP, både skriftligen och i ett dialogmöte med Naturvårdsverket.

Ecogains synpunkter på förslaget till NBSAP har sammanställts i augusti 2023 av Anders Enetjärn, grundare och affärsutvecklare, Carly Smith, senior analytiker och Helena Granborg, affärsområdeschef.